

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35288
Nom	Trastorns del desenvolupament
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	9.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1203 - Grau de Logopèdia	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1203 - Grau de Logopèdia	15 - Trastorns del desenvolupament	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
ROSELLO MIRANDA, MARIA BELEN	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació
YGUAL FERNANDEZ, DESAMPARADOS	305 - Psicologia Evolutiva i de l'Educació

RESUM

Trastorns del Desenvolupament és una assignatura obligatòria, anual, situada en el segon curs del grau de logopèdia, amb una càrrega docent de 9 crèdits ECTS i un contingut teòric-pràctic.

Una part important del treball que realitzen els logopedes es porta a terme amb xiquets. Per realitzar-la el logopeda necessita conèixer les característiques dels trastorns del desenvolupament que comporten alteracions del llenguatge i de la comunicació. Aquesta assignatura s'ocupa d'aprofundir en aquest contingut.

L'adquisició del llenguatge és un dels èxits del desenvolupament humà més importants. La gran majoria dels xiquets ho fa sense esforç, sense que es produeixi una instrucció específica per a això.

La interacció entre la informació biològica i l'entorn produeix aquest desenvolupament. Però per a alguns xiquets no succeeix així i l'accés al llenguatge pot ser difícil d'assolir. Quan l'adquisició del llenguatge falla l'impacte per a la vida del xiquet pot ser important, es pot veure afectat el seu desenvolupament cognitiu, el seu desenvolupament social, els aprenentatges acadèmics i, finalment, pot condicionar el seu treball futur i la seva qualitat de vida.

Aquesta assignatura s'ocupa de l'estudi dels trastorns específics del desenvolupament del llenguatge i d'aquells altres trastorns del desenvolupament que comporten dificultats en la comunicació i el llenguatge. S'ocupa de proporcionar a l'alumne informació sobre la tipologia lingüística i comunicativa d'aquestes dificultats en cadascun dels trastorns, sobre les seves bases neurobiològiques i cognitives, sobre el seu impacte en la interacció social, en l'aprenentatge d'altres llengües i en els èxits acadèmics. També s'examinaran estratègies d'avaluació del llenguatge específiques, així com, la metodologia de recerca utilitzada en els estudis sobre xiquets amb trastorns del llenguatge.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Prerequisits essencials: Per cursar aquesta matèria cal tenir bons coneixements de Psicologia del desenvolupament i adquisició del llenguatge.

Prerequisits recomanables: es recomanen bons coneixements de la formació bàsica del grau, especialment de lingüística, de neuropsicologia del llenguatge i de psicologia del llenguatge.

COMPETÈNCIES

1203 - Grau de Logopèdia

- Que els estudiants sàprien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

- Dissenyar, implantar i avaluar accions de prevenció dels trastorns de la comunicació i el llenguatge.
- Explorar, avaluar, diagnosticar i emetre pronòstic d'evolució dels trastorns de la comunicació i el llenguatge des d'una perspectiva multidisciplinària.
- Usar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les en el conjunt de la informació.
- Comprendre i valorar les produccions científiques que sustenten el desenvolupament professional del logopeda.
- Conèixer els límits de les seues competències i saber identificar si és necessari un tractament interdisciplinari.
- Explicar i argumentar el tractament seleccionat.
- Fomentar les habilitats comunicatives en la població general.
- Ser capaç de desenvolupar habilitats com regular el seu propi aprenentatge, resoldre problemes, raonar críticament i adaptar-se a situacions noves.
- Conèixer els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Conèixer i valorar de forma crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.
- Conèixer i valorar de forma crítica la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica.
- Elaborar i redactar informes d'exploració i diagnòstic, seguiment, finalització i derivació.
- Compromís ètic actiu amb els drets humans, la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació per raons de gènere, edat, creences, llengua, cultura o per altres raons.
- Prevenir, detectar i desenvolupar mesures per superar les situacions de discriminació per raons de gènere en l'àmbit de l'actuació logopèdica.
- Promocionar la cultura de la pau, els valors democràtics i la sostenibilitat.
- Conèixer els trastorns del desenvolupament de la comunicació i el llenguatge.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

Avaluar i Diagnosticar els diferents casos de trastorns específics en el desenvolupament del llenguatge (TEL)

Diagnosticar les alteracions de la comunicació associades al trastorn del desenvolupament intel·lectual

Avaluar i diagnosticar les alteracions de la comunicació i del llenguatge en el trastorn de l'espectre autista

Avaluar i diagnosticar les alteracions de la comunicació i del llenguatge en el trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat

Avaluar i diagnosticar les alteracions de la comunicació i del llenguatge en els trastorns del desenvolupament de la coordinació i trastorn d'aprenentatge no verbal

Avaluar i diagnosticar problemes de llenguatge en la paràlisi cerebral infantil

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Els trastorns del llenguatge durant el desenvolupament: Introducció.

Els trastorns del llenguatge durant el desenvolupament. Epidemiologia. Semiologia. Bases neurobiològiques, lingüístiques i cognitives.

2. Trastorns específics del desenvolupament del llenguatge (TEL)

Els trastorns de la comunicació.

Trastorns específics del llenguatge (TEL). Evolució conceptual. Criteris diagnòstics. Heterogeneïtat en els xiquets amb TEL. Tipologia clínic-semiològica i empírica. Dificultats gramaticals. Dificultats lèxiques. Dificultats pragmàtiques. Dificultats narratives.

Trastorns pragmàtics del llenguatge o Trastorn de la comunicació social: subtipus.

Xiquets amb inici tardà del llenguatge. Característiques. Evolució i factors de risc.

Les dificultats d'aprenentatge en els xiquets amb TEL. Evolució.

Alteracions del desenvolupament del llenguatge associades a bilingüisme.

3. Trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)

Trastorns per dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH)

Prevalença. Criteris diagnòstics. Caracterització dels subtipus. Factors causals. Models explicatius interactius.

Característiques en la comunicació i en el desenvolupament lingüístic.

Prevalença dels trastorns de la comunicació en els xiquets amb TDAH.

L'inici del desenvolupament del llenguatge.

Llenguatge i funció reguladora en els xiquets amb TDAH.

Dificultats en el processament de la parla.

Dificultats morfosintàctiques.

Dificultats pragmàtiques; Dificultats narratives.

Implicacions en els aprenentatges escolars.

Implicacions en les relacions socials.

Evolució en el cicle vital.

4. Trastorns de l'espectre autista (TEA)

Trastorns de l'espectre autista (TEA)

Definició, evolució conceptual, simptomatologia bàsica, classificació en el DSM V. Teories explicatives. El desenvolupament primerenc.

Dificultats en les habilitats prelingüístiques.

Dificultats en parla, llenguatge i comunicació.

Articulació i prosòdia.

Semàntica

Sintaxi

Pragmàtica

Instruments d'avaluació específics

5. Xiquets amb discapacitat Intel·lectual

Xiquets amb Discapacitat Intel·lectual.

Concepte, etiologia i dimensions d'avaluació.

Heterogeneïtat d'alteracions en el desenvolupament de la comunicació i el llenguatge en el retard mental.

Variables que determinen les dificultats en l'adquisició del llenguatge.

Variables cognitives

Perfil patognòmic i sindròmic.

Diferències personals (condicions físiques, característiques neuropsicològiques, etc.)

Influència del medi social.

6. Paràlisi Cerebral Infantil

Paràlisi Cerebral Infantil.

Concepte, incidència i etiologia.

Manifestacions del dany cerebral infantil primerenc.

Trastorns associats.

Problemes de llenguatge en la paràlisi cerebral.

o Problemes motors d'expressió en funció del tipus de paràlisi cerebral.

o El desenvolupament del llenguatge.

o Protocol d'avaluació

7. Trastorn procedimental o Trastorn d'aprenentatge no verbal.

Concepte. Característiques cognitiu-conductuals i neuropsicològiques: Àrea motora, àrea social i afectiva. funcions visuoespacials, dèficits en memòria i velocitat de processament. Alternatives en el desenvolupament comunicatiu-lingüístic. Repercussions en els aprenentatges escolars verbal.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	60,00	100
Pràctiques en aula	30,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	20,00	0
Elaboració de treballs individuals	25,00	0
Estudi i treball autònom	30,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00	0
Resolució de casos pràctics	20,00	0
TOTAL	225,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge que s'utilitzarà al llarg del curs en aquesta assignatura dependrà del tipus de contingut que es treballa en cada moment, teòric, pràctic, etc. de la manera:

Classes teòriques:

El procés d'ensenyament-aprenentatge dels continguts teòrics serà el següent:

- Per a cada tema es realitzarà una preparació prèvia per part de l'alumne fora de l'aula a través de materials proporcionats pel professor o seleccionats per l'alumne a partir d'una recerca bibliogràfica guiada pel professor.
- Posteriorment, el professor explicarà els conceptes bàsics del tema i es tractaran els dubtes sorgides de la lectura prèvia del material a través d'una metodologia expositiva que afavoreixi la curiositat de l'alumne davant la nova informació presentada.
- Un cop presentat el tema, es duran a terme una sèrie d'activitats tant dins com fora de l'aula de manera individual o en grup, que reforçaran la comprensió del tema.

Classes pràctiques:

Pel que fa als continguts pràctics de l'assignatura, el treball de l'alumne es centrarà en els següents aspectes:

- De cada bloc temàtic es realitzarà com a mínim un treball pràctic a l'aula en grups d'aprenentatge cooperatiu per a consolidar i aplicar de forma pràctica els coneixements adquirits.

AVALUACIÓ

L'avaluació contínua i global de l'assignatura es realitzarà a través de la combinació de dos apartats:

-Examen escrit: la puntuació de l'examen suposarà el 70% de la nota final (7 punts). Es valoraran els continguts teòrics i pràctics mitjançant prova escrita amb preguntes de desenvolupament breu i preguntes objectives.

-Informes de pràctiques i activitats d'aula realitzades durant el curs: La presentació escrita d'informes de pràctiques i activitats d'aula suposarà un 30% de la nota final (3 punts). L'assistència a classes pràctiques és obligatòria i per a aprovar l'assignatura es necessitarà assistir com a mínim a un 80% de les classes.

Tant l'examen com l'informe de pràctiques és recuperable en segona convocatòria, però en el cas de l'informe de pràctiques serà mitjançant un examen de competències.

Per a aprovar la primera convocatòria es requereix com a requisit mínim el següent:

-Aconseguir en l'examen escrit un 50% de la nota màxima (3,5 punts) i en l'informe de pràctiques un 50% (1,5 punts) de la seua nota màxima. L'estudiant que haja aprovat una de les parts, és a dir, o bé l'examen o bé les pràctiques se li mantindrà aqueixa nota per a la segona convocatòria.

Per a aprovar la segona convocatòria es requereix com a requisit mínim el següent:

-Aconseguir en l'examen escrit un 50% de la nota màxima (3,5 punts) i en l'examen de Competències que estarà basat en l'informe de pràctiques un 50% (1,5 punts) .

Sistema de qualificació:

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que es disposa en el reglament d'avaluació i Qualificació de la Universitat de València per als títols de grau i màster (ACGUV 108/2017 de 30 de maig de 2017).

http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf

D'acord amb aquest reglament, la qualificació es concretarà en escala numèrica de 0 a 10, amb expressió d'un decimal i s'ha d'ajustar a l'escala de qualificació següent:

- De 0 a 4.9: suspens
- De 5 a 6.9: aprovat
- De 7 a 8.9: notable
- De 9 a 10: excel·lent o excel·lent matrícula d'honor

Davant pràctiques fraudulentes es procedirà segons allò establert pel Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes a la Universitat de València (ACGUV 123/2020):

<https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83.pdf>

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Alcantud Marín, F. (2015) Trastornos del espectro autista: detección, diagnóstico e intervención temprana. Ediciones Pirámide
- Andreu i Barrachina, LL, Aguado, G., Cardona, C y Sanz-Torrent, M (2013). El trastorno específico del Lenguaje. Diagnóstico e Intervención. Barcelona: UOC.
- Asociación Americana de Discapacidad Intelectual y del Desarrollo. (2011). Discapacidad Intelectual. Definición, Clasificación y Sistemas de Apoyo. Madrid: Psicología Alianza Editorial.
- Puyuelo, M., Poo, P., Coronas, M., Latorre, C. y Fuentes, S (2017). La parálisis cerebral. Diagnóstico e intervención Logopédica Madrid: EOS.
- Ygual Fernández, A. (2011) Intervención en el lenguaje y la comunicación de los niños con TDAH. En: Manual práctico de TDAH. Miranda, A. (coord.)(Pp 73 90) Madrid. Ed. Síntesis.

Complementàries

- Andreu i Barrachina, LI, A., Ahufinger, N., Igualada, A., y Sanz-Torrent, M. (2021). Descripción del cambio del TEL al TDL en contexto angloparlante. Revista De Investigación. En Logopedia,11(Especial), 9-20. <https://doi.org/10.5209/rlog.70857>.
- Bishop DVM, Snowling MJ, Thompson PA & Greenhalgh T, CATALISE consortium (2016) CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study. Identifying Language Impairments in Children. PLoS ONE 11(7): e0158753 doi: 10.1371/journal.pone.0158753.
- Mendoza, E. (2016). Trastorno específico del Lenguaje. Ediciones Pirámide.
- Rigau, E., García, C. y Artigas, J. (2004). Características del trastorno de aprendizaje no verbal. Revista de Neurología, 38 (supl. 1): S33-38.